Ner 100. z Warszawy R. 1795.
d. 19. Grudnia w Sobotę.

KORRESPONDENT
WARSZAWSKI y ZAGRANICZNY.

z Warszawy.

OBWIESZCZENIE
Względem urządzenia Kontraktow o Kwatery.

DEPARTAMENT KWATERNICZY POTRZEB WOYSKA ROSSYISKIEGO.

Gdy dla wielu zatrudnień w Likwidowaniu y załatwianiu pretensyi komornego zeszłych kwartałow nie był mocnym kontraktow o kwatery od dnia 1go Września roku bieżącego przez woysko Rossyiskie zaięte uskutecznić, z powodu ktorego urobienie Kontraktow do dalszego zawiesić był zmuszonym czasu, chcąc zaś teraz takowe urządzić Kontrakty, czyni ninieysze obwieszczenie, iżby ci wszyscy, ktorzy od dnia 1go Września roku bieżącego ponosili Inkwaterunek woyska Rossyiskiego, lub takowy za Paletami dotąd ponoszą, w Poniedziałek następuiącego tygodnia na godzinę dziesiątą z rana w swoim Departamencie końcem wzięcia o kwatery wzmiankowane Kontraktu stawili się. Dan na Sessyi dnia 17. Grudnia 1795. roku.

Ober-Kwatirmeister Mznech.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.
ANGLIA.
Z Londynu dnia 1. Grudnia.

CZYNNOŚCI PARLAMENTU.

W Piątek uwiadomił Sekretarz Departamentu woyskowego, że na rozkaz Królewsk

Ddddd

złożony będzie Krygsrecht na Pułkownika Caweorn, który przeciwko obu Ministrow bilom i przeciw Rządowi paszkwil napisał.

Nim zebrano się do naradzenia względem Conventions bilu (czyli iak powszechnie nazywaią bilu Pitta, albo przepaści) podano wiele Supplik za bilem, wszakże nierównie więcey przeciwnych. Liczba ostatnich bezwątpienia iest większa i ustawnie ieszcze wzrasta; Miniser więc w naykrytycznieyszey zdaie się być sytuacyi. Wszakże ieśli potrafi swóy układ przywieść do skutku i zapobiedz dalszym, które zagrażaią niebespieczeństwom, tedy można będzie powiedzieć, iż nigdy tak osobliwy Minister nie trzymał Styru Angielskiego Rządu.

Trwaiące względem tych bilów spory dla nad zwyczayney żwawości, warte są zastanowienia się. Gdy tego bilu poiedyńcze punkta do roztrząśnienia wzięto, Panowie Fox, Grey i wszyskie Członki oppozycyi sprzeciwiły się mocno, z tym się oświadczaiąc, iż natychmiast złożą swe urzęda, skoro tak niebespieczny dla Narodu Angielskiego bill przeydzie. Nazywali oni to dzieło więcey niż despotycznym aktem zuchwale przeciwko Angielskiey wolności wymierzonym. Sam tylko Pan Sheridan zostać oświadczył się, aby doczekał losu, iak sam powiadał, tak znienawidzianego bilu.

Jakoż aktualnie nastąpiły w tym bilu niektóre modyfikuiące odmiany. Jako to, że każde zgromadzenie składaiące się, więcey niż z 50. osob, musi być kilką dniami wprzód u Sędziow pokoiu zameldowane, iednakże Zgromadzenia Korporacyow różnych rzemieślnikow odbywaiące się pod dozorem Magistratu od tego meldowania są wyłączone.

W początkowych bilach, rozciągał się ten wyiątek, nawet na Zgromadzenia Katolikow i Dyssydentow, lecz późniey opuszczonym to zo-

stało, czyli, że Akt Tolerancyi dostatecznie iuż o tym przepisał, czyli, że przemilczenie w tey okoliczności bilu, ma w przyszłości zostawić prawo, czuwać nad wszystkiemi, którzy są w podeyrzeniu, iż rozgłaszaią wolność opinii.

Pan Sheridan dał poznać swe ukontentowanie, że bill nie zabrania wyraźnie takowych Zgromadzeń, iakie było w Copenhagenhaus, które się naradzało spokoynie i przyzwoicie względem planu Ministrow, tudzież względem woyny i pokoiu.

Pan Pitt odpowiedział: iż przeciwko takowym wymówkom i pretextom, przedsięwzięte będą śrzodki rozsądne.

Nayprzykrzeyszy punkt w całym bilu iest ów, który wyraża, iż gdyby z 50. osob, więcey niż 12. zostało na mieyscu przez godzinę, gdy to Zgromadzenie od osoby Magistratowey będzie zabronione, tedy ci, bez żadney sądowey inkwizycyi, będą iako główni zdraycy i buntownicy smiercią karani, iak dotychczas iuż po przeczytaniu tego aktu, w takowych przypadkach, woysko na pierwszy rozkaz między lud zgromadzony ognia dawać miało.

Barzo wielu było za tym, aby mnieyszą wyznaczyć karę, ale utrzymało się pierwsze zdanie, ponieważ bez takowey surowości zostałby cały bill daremny.

Sheriff ma prawo zabronić takowego Zgromadzenia, ieśli uzna być podeyrzane. Ktoby zaś w iakimkolwiek Zgromadzeniu buntowniczą miał mowę, wsadzony będzie do więzienia. — Ktoby się na takowych towarzystwach o polityczných interessach naradzaiących się znaydował, taki skarany zostanie karą pieniężną 100. funt: szter: Trwałość bilu tym czasem przeznaczoną być miała na 3. lata.

Listy z Hiszpanii donoszą, iż tak na lądzie iako i na morzu ustawnie się tam uzbraiaią. Mówią, iż wkrótce znaczna liczba Hiszpańskich okrętow zarazem z Francuzką Eskadrą pod kommendą Richery z Cadix popłynie do St Domingo.

Rząd nasz miał uczynić kroki do uwolnienia Xiążąt Choiseul i Montmorency, których szturm gwałtowny do Calais przybił, gdzie dostali się Francuzom w niewolą.

Chociażby przeyść miały w Parlamencie oba znienawidziane bile, iednakże wszyscy, którzy się tak mocno przeciwko nim oświadczyli, udać się maią do Króla, iako do ostatniey ucieczki z naygorętszą proźbą, aby Król Jmć nie Sankcyonował tych bilow.

Pozawczora nadeszły od Francuzkich brzegow depesze, w których donoszą, iż Admirał Cornvallis przybył pod Quiberon dla odmienienia Eskadry Admirała Harwey, a Rear-Admirał Valdegrave popłynął ku brzegom Piktawii, aby Sir John Borlose Varren, mógł powrócić do Anglii.

Stolica Londyn zupełnie teraz żołnierzami, a osobliwie iazdą nader liczną iest otoczona. —

Wczora do Portsmouth fregata Arethusa od 40. armat z wielą okrętami transportowemi przybyła z Quiberonu. Nadeszłe ztamtąd Regimenta Emigrantskie udadzą się do Southampton. Generał Doyle zostanie z Angielskiemi woyskami póty na Isle Dieu, dopoki artylerya nie będzie na okręta zabrana.

Przyczyna dla ktorey Admirał Duncan znowu odpłynął na Pułnocne morze iest ta, ponieważ Francuzka Eskadra z znacznym konwoiem, między któremi różne Hollenderskie Wschodnio-Indyiskie powracaiące okręta znayduią się, do Bergen w Norwegii odpłynęła.

Hrabia Artois przybyły do Portsmouth dopóty zostanie na fregacie Jason, dopóki Rząd nie przeznaczy, gdzie ma rezydować.

Generał Paoli wkrótce na fregacie Astrea oczekiwany z Cuxhaven.

Liczba armat, które oprócz liczney ammunicyi wpadły nam do rąk na Przylądku Dobrey Nadziei, wynosi do 430. i 18. moździerzy. Rząd nasz miał się determinować przez żaden Traktat pokoiu nie powrócić Hollandyi Przylądka Dobrey Dadziei.

Ostatnia Dworska Gazeta, zamyka proklamacyą Królewską względem podziału od 15. Września 1795. połapanych zdobyczy od Prowincyow ziednoczonych Niderlandskich. Trzy Achtele na Kapitanow, Achtel na Kapitana żołnierzy morskich i morskich Porucznikow, Achtel na Porucznika, Podskarbiego, Kapelana, Chirurga, i Achtel na mnieyszych Officerow, a dwa Achtele na resztę żołnierzy.

Z Londynu d. 3. Grudnia. Gdy w Piątek między innemi Pan Fox w niższey Izbie Supplikę przeciwko Conventions billowi podał od mieszkańcow Westminster podpisaną od 10,125. osob, różne czynione były uwagi względem sposobu, iakim te dopełniono podpisy imion. Partya Ministrow zarzucała swym przeciwnikom, iż oni w tym punkcie niegodziwie postępowali, że lud zapalaiącemi wyrazami burzyli, gdy w nayohydnieyszey postaci, wystawiali te bilę. Dodano, że tylko podłych ludzi maią za sobą, a przeciwnie wszyscy ludzie znaczney kondycyi i maiątku prawidła Rządu pochwalaią.

Partya oppozycyi odpowiedziała na to, iż Konstytucya iest w niebespieczeństwie, gdy Minister zarządza po Dyktatorsku, i że woyna owe to szczególne dzieło absolutyzmu całą iest przyczyną wszelkiego nieszczęścia i nędzy, którą lud cierpi, a tak nie ma się czego dziwować, gdy

tyle klęsk i srogiey nędzy lud ponosząc opiera się prawidłom Ministrow, z których iako ze źrzódła potoki nieszczęść nań się zwaliły. Nie można się więc temu dziwować, gdy przeciwi się całym sobą widoczney swey zgubie i upadkowi Narodu.

W niektórych Powiatach i miastach Dworowi przychylni Sheriffowie i Burmistrze, nie chcieli żadnego Zgromadzenia wyznaczyć, gdyż uważali, iż rezolucye przeciwko bilom nastąpić miały. Wszakże mieszkańcy pomimo opieranie się Sheriffow, zgromadzili się sami na otwartym polu, i bez dołożenia się Magistratu, przyszli do zamierzonych determinacyi. Co wyniknie z wszystkich tych zamieszań, różne są domysły.

Aldermann Anderson, który był oskarżony, że się wzbraniał pewnego Zgromadzenia w Parafii Londynu zwołać wymawiał się dla tego, iż Dowódzcy i Naczelnicy towarzystwa uskarżali się na to, iż Pan Pitt długo iest nazbyt Ministrem. Powinien więc zrzucony być, a Pan Fox iego mieysce zaiąć.

Pan Sheridan żwawo mówił przeciwko niemu, że dowodząc ten zacny stróż owiec, poważa się targnąć na nie, gdy Konstytucyą znieważa niedopełniaiąc w tak ważney sprawie obowiązku uroczyście świątością przysięgi zatwierdzonego w obliczu Boga i ludu, iako osoba Magistratowa. Jeśli Anderson, mówił Pan Sheridan, równie tak sądzi, iak pewny Biskup nieostróżnie wymówił się, że lud na to iest stworzony, aby iedynie był posłuszny prawom, tedy upewniam, iż tenże lud za niego rozumieć musi lepiey swe prawa, gdy wzgardziwszy takim wiarołomcą, sam się bez niego zgromadził.

Wczora podał Lord Hood pismo Kapituły Westminsteru za bilem Pana Fox dodaiąc, że Biskup Rochester Dziekanem iest Kapituły.

Gdy bill Pitta czyli Conventions-bill znowu był wniesiony, Pan Erskine sławny Adwokat i obrońca wolności, miał długą mowę przeciwko temu bilowi. Nayprzód oświadczył głębokie osobie Królewskiey uszanowanie, gdy Monarcha ścisłym z Konstytucyą spoiony węzłem iednomyślnie znią postępuie, toż ohydzał niegodziwy zamach na iego szacowne życie, potym wychwalał prawa które na zabespieczenie osoby Królewskiey są poczynione, ale oświadczył, że się lęka iżby teraznieyszy bill nie uczynił lud obojętnym względem Króla i nienawisnym iego powadze.

Ta bowiem iest zasada w polityce, iż prawa im są mniey przymuszaiące lud, tym wszystko dzieie się pomyślniey w tym Narodzie, a kary im są nie tak ostre, a barziey łagodne, tym pewniey Rząd zbliża się do zamierzonego kresu, ztąd więc wypada, iż dawne prawa, do których z przyzwyczaienia się i samego przesądu, lud iest skłonnieyszy, kassować nie należy; a tym ieszcze mniey obciążać natężeniem surowości bespieczno. Jakoż i nasi rostropni poprzednicy, nigdy ostrych praw, chyba tylko w nagłącey potrzebie i to na czas tylko wnosili, a tam, gdzie oczewisty był występek, w proporcyą przestępstw ukaranie wyznaczali. W takowy sposob zabespieczył dawny szanowny Akt Edwarda II. tak bespieczeństwo pierwszey osoby Magistratowey, iako i wolność każdego z poddanych. Lecz tego wszystkiego nie widać w tym nowym bilu. Tamten mówi wyraźnie, iż iest główną zdradą, ieśliby kto godził na życie Królewskie, ale zarazem chcé, aby to było wyindagowano i gdyby dowiedziono o aktualnym takowym zamyśle, ten zaś bill wszystko zostawuie bez oznaczenia i przepisu reguł pewnych, słowem: daie arbitralną moc władania życiem i śmiercią ludu, a stosuiąc mniemanie do czyiegoś widzi mi się, po-

większa suspicye główney zdrady, przez konsekwencye, aż do nieskończoności. A tak nadchodzi iuż widzę pora, w którey pewni ludzie spiknieni i zawzięci, życzą, aby czasy okropnego barbarzyństwa i dzikiego despotyzmu, znowu powróciły. Zatym Pan Erskine starał się dowieść, iż bill ten kładzie haniebną pieczęć na usta każdego Obywatela, aby wieczne milczenie zachowywał względem praw swych naygłownieyszych. (*Reszta Mowy w Dodatku.*)

BELGIUM.

Z Bruxelli d. 27. *Listopada.* Wielka burza w tych stronach niezmierne przyniosła szkody. Mnostwo statkow rybackich poroztrącane są o brzegi i skały. Niektóre także Angielskie okręta pomiędzy *Dunkierką* i *Calais* są potopione, lubo wiele z ich ekwipażow na malutkich statkach uratowało życie. Podobnież nieszczęście tak przy Angielskich brzegach potkało te okręta, które do *Normandyi* były wyznaczone, iako i inne na północnym krążące morzu eskadry są porozpraszane w różne strony.

Od *Flandryi* nadbrzeżney są wiadomości, że fregata Angielska, która blisko uyścia rzeki *Skaldy* pływała, także zagrzebana iest w przepaściach morskich.

Jak tylko porażone są kilkakroć kupy liczne, które napełniały lasy zwane *de Soignes*, teraz oznaymuią, iż te bandy zupełnie są rozproszone. A czaty żołnierskie wpadaiące do tychże lasow, przyprowadzaią wielu niewolnikow, których po więzieniach tuteyszych niemała iest liczba.

FRANCYA.

Z Paryża d. 27. *Listopada.* Podług doniesień zawartych w pismach tuteyszych, pokoy powszechny bliższy iest nad spodziewanie. Francya bowiem dobrowolnie zdobycze swe właścicielom zwróci. Atoli nie można, iak wyraża da-

ley Gazeta Hamburska w Dodatku 195. ręczyć ieszcze za takową wiadomość,

Podczas Audyencyi, którą mieli krótko zagraniczni Ministrowie u Dyrektoryatu, Poseł Toskański Hrabia *Carletti* wspomniał o trudnościach zachodzących teraz dla Rządu Francuzkiego do powiększenia znowu kredytu assygnatów, i dostarczenia podostatku żywności. „Odwagą, pilną starannością o dobro powszechne, i prawdziwą energią Republikańską, odpowiedział mu na to ieden z Członków Dyrektoryatu, potrafiemy i te uprzątnąć zawady, a wszelkie zwyciężyć trudności.

Mimo naytroskliwsze Rządu zabiegi, drożyzna iednak co raz się tu zwiększa. Wczora funt chleba kosztował 64. Liwry. Do tego iuż przyszło, że kto przynamniey dziś milliona nie ma, iest ubogi. Można sądzić z wydatku następuiącego, który iednemu Cudzoziemcowi dnia pierwszego za przybyciem do Paryża w następnym okazał się Regestrze: Za płaszcz, kamizelkę, i spodnie 18.650. liwrów (Zł: około 25,000.) 6. par pończoch iedwabnych 9.000. dwa kapelusze 3,000. liwrów, dwie pary botow 6,000. liwrów, za zegarek 12. tysięcy liwrów, za dwie godziny fiakra 200. liwrów, obiad 500. liwrów, filiżanka kawy, i kieliszek likworu 30. liwrów, papier, pioro, lak, i świece 2,500. liwrów, ogułem 45,400. liwrów.

Takowa drożyzna nie przeszkadza iednak do wesołosci tym większey potym, im smutek był pierwey dotkliwszy. Pełne są bardziey niż kiedy spektatorow teatra. Cierpliwość ludu, mówi tuteysze pismo, tak iest wielka, iak nieszczęście przykre. Weseli, choć wiele cierpią. Z rana troszczą się, a czasem płaczą, wieczorem zaś śpiewaią.

Wydany był wczora balet *Psyche*. Od godziny zgiey na ulicy tłoki ludu nie dawały prze-

ciſnąć się. Przy teatrze większy był od nacisku zebranego pospolstwa (iak nazywaią w Paryżu) ogon, niżli przy sklepach i domach piekarzow. Mnostwo Aſpirantek widzenia tego baletu, gdy się docisnąć nie mogły, nie znayduiąc mieysca nawet i na Paradyzie, kupowały u Kominiarzow mieysce malutkich okienek po 500. liwrow.

Sławny przeszłey Konwencyi Deputowany *Duhem*, który iako ieden z naygorliwszych niegdyś Jakobinow przez długi czas w Zamku *Hamm* w areszcie był zawarty, dopiero przeznaczony iest do Armii *Sambre i Mozy* za pierwszego Medyka.

Liczba żołnierzy, która się ieszcze przy *Charecie* utrzymuie, do 1,500. ludzi wynosi.

Ustawnie do *Nantes* co raz więcey zwożą wyborney broni, którą oddaią mieszkańcy *Vendée*.

Twierdzą, że *Barrere* znowu powrócił do Paryża, i widziany iuż był w kilku publicznych posiedzeniach.

Nie prawdziwszego, iak że wielu obcych Negocyantow tu przybyło, którzy znaczne pieniądze w gotowiźnie ofiarowali Rządowi, za które chcą nabyć kleynotow i innych kosztownych rzeczy.

Ogrod *Thuilleries*, który od 5go Października był zamknięty, znowu iest otwarty. Każdemu wolno tam wchodzić.

Dnia 25. Deputowany *Crassoux* na publiczney Sessyi w Radzie 500. doniosł o Deliberacyach, które się dotych czas odprawowały na ſessyach Generalney Deputacyi względem skarbu.

Przeyrzeliście to, mówił on, iż nie możecie całey ſummy assygnatow od 30,000. millionow podług ich początkowey ceny gotowemi pieniędzmi opłacić. Gdyż cała Europa tyle pieniędzy nie potrafi dostarczyć. Jakże więc chcecie uskutecznić ściągnięcie assygnatow? Jakąż wy-

naydziecie Hypotekę do nadgrodzenia? oto każecie robić Assekuracye Hypoteczne. Cóż iest Assekuracya Hypoteczna? iest ona równie dla Rządu tym, czym i dla prywatney Osoby. A dla partykularney czymże iest? Oto przeznaczono prawem o Assekuracyach Hypotecznych, że partykularna Osoba za pomocą takowey Assekuracyi może nadać drugiemu prawo obięcią w possessyą lub sprzedania tych Dóbr, które Assekuracyi służą za Hypotekę. Maiący Assekuracyą Hypotyczną, może wartość oney otrzymać w talarach, gdyż Dobra służące assekuracyom za Hypotekę mogą być tylko za gotowe pieniądze w talarach sprzedane. Jeśli zaś nie znaydzie się żaden, któryby chciał te Dobra zakupić, tedy maiący Assekuracyą Hypoteczną może sam one obiąć w possessyą. Zarzucić mi tu może kto, a cóż gdy Assekuracyow Hypotecznych brać nie będą? Ja mu odpowiadam, niech biorą lub nie biorą dosć, że iest Hypotheka. Skoro nie weźmie żaden Assekuracyi Hypoteczney, tedy to będzie dowodem nayrzetelnieyszym, iż są przeświadczeni, że w każdym czasie gdy kto zechce odbierze wartość assygnatow maiąc zaręczoną dla nich Hypotekę. Musi ta prawda być niezawodną, że gdyby one zarazem zniknęły, coby z nami się stało? Gdyby we 24. godzinach wszystkie Hypoteczne Assekuracye dostarczone być mogły, i one wszystkie przyięte były, tedy publiczny interess byłby stracony. Wspomnione Assekuracye mogą być tylko powoli wydawąne. Dosyć być zawsze pewnym odebrania przeznaczoney realney ceny assygnatow, które kto posiada. Takowa tylko pewność może powrócić kredyt assygnatom, gdy massa ich nieznacznie będzie się umnieyszać, a zatym zmnieyszy się i cena towarow, i zawierzanie znowu zostanie przywrócone, a nowy plan skarbu przez ufność publiczną będzie wsparty. Tym sposo-

bem Oyczyzna zostanie wyratowaną, a Rzplta wiecznie się ugruntuie. W ow czas to serca wasze prawdziwi Republikanie doznaią nieomylney pociechy z ciągłey szczęśliwości Rzpłtey waszey. O któż więc będzie tak nieczuły i okrutny, aby nie chciał się przyłożyć całym sobą do uszczęśliwienia powszechnego? Nie znaydzie się zapewne potwor tak ohydny pomiędzy Republikanami, aby nie dążył do tak wspaniałego celu. Okażcie go na wyszydzenie i wieczną hańbę nieprzyiacioł waszych, kto iest przeciwny zbawiennym zamiarom, kto nie łączy chęci swych z żądaniem ogólnym? Niech zginie! niech takowy przepadnie! świat go niech nie cierpi iako hańbę społeczności. Wasza więc szczęśliwość w waszych iest ręku Republikanie, ufność Narodu powiększy onę, a Rząd całey mocy sobie powierzoney użyie z naywiększą pilnością do iey ustalenia.

Zawczora i wczora Rada 500. na Proiekt Reprezentanta *Grassoux* względem nowego planu dekretowała.

1.) Dnia 30. *Nivose* (20. Stycznia) 1796. wszystkie formy i stęple assygnatowe będą publicznie zepsute. 2.) A pod ow czas ilość w cyrkulacyi będących assygnatow publicznie ogłoszona zostanie. 3.) Summa Assygnatow nie ma pod żadnym pretextem przechodzić 30,000. millionow. 4.) Z Dobr Narodowych podług ceny 1790. Roku 1,000. millionow dla nadgrody obrońcow Oyczyzny ma być zostawionych. 5.) Za 1.000. millionow Assekuracyi Hypotecznych wygotowanych będzie z procentem po 3. od sta. 6.) Assygnaty, które za wspomnione Assekuracye wymieniaią się, w przytomności Obywateli wymieniaiących natychmiast maią być palone. 7.) Cena Assygnatow co do interessow handlowych ma być przez Kommissarzy wykonawczego Dyrektoryatu za skombinowaniem kur-

su złota i srebra po Francuzkich Handlowych Miastach przęznaczona, a takowy kurs assygnatow co 14. dni przez protokuł praw publikowany będzie. 8.) Assekuracye Hypoteczne przechodzić niepowinny 300. liwrow ceny metallowey w Roku 1790. ani nad 1,000. liwrow papierowych. Każdy Obywatel może ich tyle brać, ile sam zechce. 9.) Assygnaty do wymienienia za Assekuracye Hypoteczne w 30. części swey nominalney ceny we wszelkich na ten koniec ustanowionych Kancellaryach po Departamentach przyimowane będą. 10.) Wspomnione Assekuracye Hypoteczne nie maią mieć wymuszonego kursu pieniężnego, ale mogą być tak iak inne effekta handlowe negocyowane. 11.) Powinny mieć za termin Rok. Może każdy te dobra Assekuracyom służące za Hypotekę wziąć w swą Possessyą. 12.) Ordynaryine wydatki 4go Roku Rzeczypospolitey zastępowane będą przez ordynaryine dochody, a podług tego Podatki, Cła, Stemple, albo gotowemi pieniędzmi, albo Assygnatami podług kursu opłacane będą. 13.) Pensye i dochody 5go Roku Rzpltey, czy to gotowemi pieniędzmi, czy Assygnatami podług kursu w proporcyi od 30. do 1. (więc za dochod od 100. liwrow wypada 3,000. liwrow.) Dochody zaś 4go Roku w proporcyi od 10. do 1. (a tak za 1. dochod od 100. liwrów wypada 1,000. liwrow) opłacane będą.

Inne artykuły do dalszey odłożone są deliberacyi.

Dyrektoryat oczekuie z utesknieniem Depeszow z Konstantynopola, które ściągać się maią do zawarcia Traktatów *Ofensivé* i *Defensivé* z Portą.

NIEMCY.

Z Kolonii d. 17. *Listopada.* Wczora 4. Baterye Artyleryi konney, 16. Szwadronow Kawaleryi, a dziś 6. Batalionow Infanteryi z Kawaleryą z *Düsseldorff* tędy poszły w okolice *Co*-

blentz. Podług wszelkich widokow usiłuią Francuzi mocną siłą wstrzymać dalsze posuwanie się Cesarskich. Z prawego brzegu Renu to ieszcze można donieść, iż z Opactwa *Deutzer* 500. sztuk bydła rogatego z sobą zabrali Francuzi.

Z Mühlheim d. 27. Listopada. Dnia 23. przybyło znow w nasze okolice korpus Francuzkie, które się było posunęło ku *Sieg*. Część tego woyska zawieraiąca blisko 30,000. w *Deutz* przeszła Ren, a reszta częściami stanęła obozem za naszym miastem. Generałowie *Lefebure* i *Dupault* tu maią główną kwaterę.

Dnia 24. z rana całe woysko pomaszerowało ku *Düsseldorff*, i o godzinie 8mey żadnego iuż nie było widać więcey Francuza. Sprawiedliwość wyciąga, abyśmy oddali przyzwoity szacunek i pochwałę, na którą sława tych obu Generałow istotnie zasługuie. Sądziemy, iż nic więcey do pochwał, na które zasłużyli, przydać niemożemy, iako gdy publicznie głosiemy, naylepszy porządek i karność przyzwoitą przez nich w woysku utrzymywaną tak, iż nikomu ich dywizye nie dały naymnieyszey przyczyny do iakowego narzekania.

Rzeczone korpus armii w *Düsseldorff* zupełnie Ren przeszło, i dnia 2go widziano wielu maszeruiących do Kolonii. Ustawnie także działa i bagaże przybyłe z gory od Kolonii na gościniec Akwizgrański są odprowadzane.

Z Dwu-Mostow d. 29. Listopada. Od dnia 24. t. m. nic tak barzo ważnego nie zaszło w naszych okolicach, oprócz, iż przeszłey Srzody między 11. i 12. godziną z południa, Aussryacy w bliskości naszego miasta w *Mühlthal* między *Ixheim* i *Simschweiler* od 1600. Francuzow byli attakowani. (Podobno dla uskutecznienia złączenia się armii Generała *Pichegru* i *Jourdana.*) Przez dobre dyspozycye Hrabiego *Esterhazy*, iednak został nieprzyiaciel z stratą 3. ludzi od,

party. Od czasu owego iest tu spokoyność, i podobno utracili Francuzi ochotę znowu posuwać się, ponieważ nasze okolice mocnemi są woyskami obwarowane.

Francuzki magazyn w *Ottweiler* wpadł w ręce Austryakom.

Z Moguncyi d. 1. *Grudnia.* Wczora cały dzień słyszeliśmy mocną kanonadę. Jak się dowiaduiemy Francuzi równo z dniem z wielką siłą attakowali pozycyą Austryaków w *Stromberg*. Przypuſzczał nieprzyiaciel trzy razy mocny ſzturm co raz świeżemi woyskami tak, iż musieli nakoniec Austryacy ustąpić przewyższaiącey sile, i cofnąć się za *Nahe*. Gdy iednak woyska nieprzyiacielskie zadaleko posunęły się nieco, i przy moście wpadły na ogień kartaczowy z Batteryi Austryackich na wzgorkach *Rüderheim*, *Rochus*, i *Szharlachberg* dawany, odniosłſzy wielką stratę, musiały zabrać się do reyterady.

Kwatera Generała Feld-Marszałka *de Clerfait* zawsze iest w *Alzey*.

Z tegoż mieysca d. 2. *Grudnia.* Bitwa po zawczoraysza bardzo była żwawa i z wielkim krwi rozlewem. Woyska Francuzkie, które dowodził Generał *Jourdan*, miały zamysł uskutecznić przeyście przez *Nahe*, i zarazem zdobyć *Bingen* i *Kreuznach*. Jakoż podsunęli się Francuzi aktualnie do ostatniego z tych miasta, wzakże od woysk Austryackich są odparci.

Z Wesel d. 2. *Grudnia.* Cesarscy pozycyą ſwą nad Rzeką *Sieg* zupełnie opuścili, i pomaszerowali w Kraie Bergickie, aż ku *Elberfeld*. W *Siegburg* stoi mała Dywizya. Francuzki Garnizon z *Düsseldorff* wysyła patrole znaczne aż do *Opladen*, w którey okolicy do żwawey przyſzło utarczki.

Z Lipstad d. 3. *Grudnia.* Dotąd Francuzow pozycya w *Düsseldorff* iest ogromna. Siła ich

zbroyna od tego miasta do *Sieg* wynosi na 60,000. ludzi, do których co moment znacznieysze przybywaią posiłki.

Z *Wesel d.* 5. *Grudnia*. Pewne wiadomości prywatne donoszą za rzecz niezawodną, iż Cesarz rezolwowany iest nayżwawiey popierać woynę w czasie nawet zimy, i twierdzą, że tym końcem regimenta nawet niektóre będą ściągnione dla marszu do Renu.

Francuzi dotąd ieszcze *Düsseldorff* trzymaią, i wszelkie czynią przygotowania do silney tego miasta obrony. Wiadomość o wzięciu przez Cesarskich *Manheimu*, zda się, iż może iaką sprawic odmianę.

Lubo sami nieprzystaiemy ślepo do owego doniesienia, które się innym wszystkim naypewnieyszym sprzeciwiać zdaie wiadomościom, zwłaszcza gdy piszą o tylu okolicznościach wziętego iuż *Manheimu*, z dodaniem, iż kapitulacya dnia 23. Listop: podpisana, i że wzięci są w niewolą Generałowie Francuzcy, *Montaigu*, *Carvoy*, *Tusoin* i *Daroi*, także Szef batallionu *Müller* Kommendant miasta, iednak cośmy wyczytali w Zurnalu Kolońskim pod datą z *Kolonii d.* 3. *Decembra*, to donosiemy, zostawuiąc każdego przy iego zdaniu. Artykuł w rzeczonym Zurnalu Nro 338. iest następuiący.

Z Kolonii dnia 3. Decembra.

Generał Dywizyi Lefebure *do Redaktora.*

Napisałeś WaćPan w iednym z Numerow swoich poprzedzaiących, że *Mannheim* poddał się Austryakom. To doniesienie iest zupełnie fałszywe, ponieważ odbieram wiadomość, że to miasto ieszcze w ręku iest Francuzow. Zechcesz WaćPan takową odwołać nowinę, która przez nieprzyiacioł Francyi iest rozgłoszona. Zdrowie.

Lefebure.

DODA-

DODATEK Do... N^RU 100.

KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO Y ZAGRANICZNEGO.

W Sobotę d. 19. *Grudnia R.* 1795.

z Warszawy;

Oznaymuie się: iż Rezolucyą JW. *Buxhewdena* pod dniem 16. Grudnia roku bieżącego wydaną, na żądanie Kredytorow JW. Jerżego *Potockiego* Starosty Tłomackiego, dodani są Kommissarze na Kommissyą *Horodyską* 29. *præsentis* roku bieżącego, podług Aktu Limity rozpocząć się maiącą do wspólnego z dawniey wyznaczonemi Kommissarzami działania, dla rozsądzenia pretensyi między temiż Wierzycielami, a JW. Starostą Tłomackim, WW. Ichmć PP. Woyciech *Wierciński*, Sędzia Ziemski Lubelski, Ignacy *Rudnicki*. Pisarz Ziemski Stężycki, Wincenty *Zaleski*, Staroście Szwentowski, i Łukasz *Jankowski*.

ANGLIA.

Reszta Mowy Pana Erskina.

Z Londynu d. 3. *Grudnia.* Za cóż to? spytał się Pan *Erskine*, za cóż ma być dawne Prawo zniesione? a nowe, ciemne, niezrozumiane, a tak ostre i Despotyczne ma byó wprowadzone? O Boże! zawołał w affekcie Pan *Erskine*, ieśli wy Ministrowie, którzy winniście lud cieszyć, poważacie się go uciskać, ieśli wy, których obowiązkiem iest ocalać i ochraniać strapionych, odważacie się śmiertelnie ranić, tym samym pro-

wadzicie go szydząc z nędzy i ucisku, prowadzicie mówię do tego stopnia, iż pozbędzie się cierpliwości nakoniec, a rozpaczą uięty, chwyci się ostatnich ratunku sposobow, aby zaprzestał teyże cierpliwości.

Czyliż potrzeba ludu wolność tak ścieśniać dla tego, iż niecnota iakiś rzucił na Króla kamień. Wszak *Wilhelm* nie wprzód mogł do Anglii przybyć, póki nie zaręczył, iż wolność zabeśpieczy Narodu. A teraz więc ma nawet i dobrze myślący Obywatel za iedno słowo, za ieden list, który napisze, lub od kogo otrzyma, więzienia albo raczey śmierci ma się lękać? iako dawniey w czasach obmierzłey tyranii?

Troiakiego tylko rodzaiu są króloboycy. Albo rozmyślnie zawzięci, albo rozumu pozbawieni, albo politycznym fanatyzmem zagorzali, przeciwko pierwszym bronią Króla prywatne iego cnoty, przeciwko drugim żadne prawo niezdoła obronić, a co zaś przeciwko zbrodniarzom trzeciego rodzaiu, iakiemi byli *Ravaillac* (*) i *Ankerstrom* (**) cóż może skuteczniey Monarchę obronić, iako ulżenie losu nieszczęśliwych? A wszakci rozlegało się całe miasto od okrzykow radośnych, gdy ocalone było życie nayłaskawszego Oyca Narodu; wszakże ieśli tenże Król sankcyonować będzie to prawo, pytam w iakowym względzie takowe prawo, i takowy Król uważany będzie? Beśpiecznie można sądzić, iż Obywatele ziemi wolney Anglii nie zniosą takowego prawa, gdy się kiedy spoią węzłem nierozerwaney iedności. Głos ludu trwać będzie, ów to głos

---

(*) Ravaillac *Henryka IV. Króla Francuzkiego R.* 1610. *d.* 14. *Maia w karecie iadącego nożem przebił.*

(**) Ankerstrom *do Gustawa* III. *Króla Szwedzkiego R.* 1792. *pod czas balu z Pistoletu strzelił, z czego Król w kilkanaście dni umarł.*

który powinien być słuchany. Wzrośnie on albowiem na swą obronę. Słuchaycie! (zabrzmiał odgłos słuchaycie!) Wzrośnie ten głos, rzekł daley P. *Erskine*, a wy usłyszycie owe to wołanie przerażaiące serca wasze, które lubo słabe iest przez usta moie, łączy się atoli z powszechnym do wezwania ludu na swą obronę, albo ieśli milczy, niegodny iest swych Przodków.

Po skończoney P. *Erskina* mowie, Adwokat korony bronił Bilu, iako potrzebnego dodatku do aktu Edwarda III.

Pan Fox odpowiadaiąc Adwokatowi Korony wyraził: iż rozciągnione prawa surowe na główną zdradę, zawsze smutne pociągały za sobą skutki. Jeśli Ministrowie na wszystko, co tylko im iest przeciwne, rozciągną karę śmierci, tedy nie może być iuż tyrania widoczniejsza.

Gdy wiele ieszcze przeszło głosow, nakoniec większością 203. wotow przeciwko 40. udecydowano, aby mówca krzesło opuścił, a bill dla przeyrzenia, iżby do Deputacyi był odesłany.

Pan Serjeant obiął krzesło; i gdy względem zabespieczenia osoby Królewskiey wniesiono kwestyą, na iak długi czas ten bill ma być w akt Parlamentu zamieniony, Pan Joung żądał, aby na zawsze trwał, ponieważ każdy Monarcha, równie powinien być zabespieczony, iako i teraznieyszy. Pan Stanley domagał się, aby na trzy lata, wszakże Generał Malcleod chciał, aby tylko w czasie Administracyi naszego nayłaskawszego Ministra Wilhelma Pitt (rzekł szydząc, zamiast naszego nayłaskawszego Króla) ale takowy proiekt 129. głosami przeciwko 6. odrzucony został, a udecydowano, aby ten bill trwał do życia Króla.

Doniesienie o tym Izbie następnego Piątku uczynione będzie. O godzinie 1. z północy Deputowani rozeszli się.

NIEMCY.

Od wyższego Renu d. 5. Grudnia. Gazeta Strażburska pod datą 24. Listop: donosi, iż Armia Generała *Pichegru* stoi za liniami *Queich*, i zaymuie *Saukopf*, Dolinę *Anveiler*, *Pirmasens*, *Schweigen*, *Blieskastel &c.* tak iak w Roku 1793. Z Paryża przybywaiący sukkurs przechodził od dni 12. a oprócz Mieszkańcow *Weissenburga*, 30,000. ludzi Departamentu Niższego Renu przyrzekło złączyć się z woyskiem dla obrony od wpadnienia w kraie Francuzkie. Mieszkańcy *Hagenau* przyięli na się obowiązek zastępować służbę Zandarmow, i w swym Dystrykcie wszystkich ochotnikow opuszczaiących Armią zatrzymawszy, maią do woyska odsyłać nazad. Dodaie wspomniona Gazeta, że wszystkie Gminowładztwa Departamentu Niższego Renu z wielkim Entuzyazmem i załetą Ducha Republikańskiego śpieszą z dostarczaniem żywności i furażu dla Armii.

TURCYA.

Z Konstantynopola d. 28. Paźdz: Traktat Subsidyonalny ze Szwecyą iuż został zawarty. Głoszą, iż wkrótce Alians z Danią i Francyą przyidzie do skutku.

Bośniacy opieraią się ustawnie odstąpieniu różnych Powiatów Dworowi Wiedeńskiemu. Tureckiego nawet Kommissarza, który w tym celu był do nich posłany, aresztowali.

DONIESIENIE.

Pewney Osobie przez Tłomackie idącey, zginoł Zegarek srebrny, przy nim na wstążeczce Pieczątka Krwawnik w złoto oprawny, przekręcaiącey się, Herbu Natęcz, a z drugiey strony Cyfra z liter Z. M. *Ktoby znalazł, niech się uda do Kamienicy* Rożańskiey *na przeciw S. Tróycy pod Nrem* 594. *do Gospodarza tegoż domu, a przyzwoitą odbierze nadgrodę.*